

Om Mij Heen

Om Mij Heen

Querijn M. Beets

Schrijver: Q.M. Beets
Coverontwerp: L. Lambregt
ISBN: 9789402132991
Eerste druk 2015
© Querijn Beets

Heden

KOFFIETIJD

Het stapeltje post met herkenbare logo's legde ik op een grotere stapel. Bijna nieuwjaar, ik moest de brievenbus thuis zo gaan afplakken, en niet alleen om te voorkomen dat er rotjes zouden worden ingegooid. Er zat tot nog toe geen brief van mijn eigen deurwaarderskantoor tussen, en met de post op de rand van de leuning liet ik mijn gedachten gaan en dacht een ogenblik aan mijn moeder die weer de schakelaar van het elektrisch dekbed in haar hand had en die ik daar niet mee vertrouwde. Ik plofte in mijn rode stoel.

Moe was ik niet, niet van het werk dat ik nu drie jaar deed en dat, als ik eerlijk was, bij mij paste. Dit ondanks het feit dat de advertentie destijds een tegengesteld figuur zocht op het deurwaarderskantoor waar ik nu deeltijd werkte.

Wanneer ik aan een vrouw dacht in mijn rode stoel, was dat niet aan één bepaalde vrouw, dat kon nu nog. Op de achtergrond speelde echter al een vrouw, Elke. Hoe lang zou het duren voordat ik aan een willekeurig haartje op haar lichaam zou weten waar ik me precies bevond?

Mijn verlangen naar haar was gedisciplineerd geweest, maar onbevredigend. Ze vree nu nog met een ander, maar dat veranderde me niet van gedachten haar binnenkort een keer uit te nodigen ergens wat te drinken. Het zou me onvoorstelbaar veel uitmaken als ze nee zei, het was alleen gelukkig nog niet mogelijk.

Een feestdag voor haar, een die ik niet kende, bezorgde mij eerder vandaag veel overwerk.

Ik stond op uit mijn stoel, at een banaan en na een rondje hardlopen las ik de mail van de oudste vrouwelijke collega op mijn kantoor. Ditmaal met de vraag of ik alleen zin had om na het eten ergens wat te drinken. Ik antwoordde: "Ik ben er niet aan toe om met iemand te drinken nu."

Op de televisie was die avond een documentaire over gibbons in de dierentuin die naast mijn werk was gelegen. De docu zag er op de televisie groenig uit.

Ik had de post nog steeds niet geopend en liep er nu mee in mijn hand door de kamer. Dat deed ik eens in de maand, de post openen, de laatste twee jaar.

Ik legde de post op de bank die over een brandvlek stond en precies zo dat ik nog een strook licht zag tussen alle bakstenen van de tegenoverliggende gebouwen.

Deze muren waren op korte afstand van mijn raam. Ik kreeg er pijn in mijn nek van als ik licht wilde zien.

Naast de bank lag een stapel brieven gesorteerd naar hoogte van de vordering. Die logo's erop spraken me meer aan dan dat van het kantoor waar ik voor werkte. Deze logo's zorgden ervoor dat ik nadacht over hoeveel uren ik in de week moest werken, wilde het afbetalen enigszins vlotten. Dat was zeker niet het geval geweest als ik een brief van mijn eigen kantoor had gekregen. Het logo van ons kantoor was gewoon niet dreigend genoeg. Met de handen op mijn rug slofte ik naar het raam en schreef daar op een blaadje dat 'hij gelijk heeft gekregen' dat was dan tegen mijn vader. Ik kan niet meer met geld omgaan, alleen niet zoals hij had voorspeld. Dit was geen argument zo weer bij een deurwaarder als ik voor gepantserde ruiten stond te onderhandelen over minieme aflossingen per dag.

De koelkast zette ik wat theatraal aan de kant en ik haalde de stekker er alvast uit. Grijpklaar. Een weerzien zou het worden met collega's van andere kantoren. Zouden ze ook hele persoonlijke bezittingen mee mogen nemen? Spullen bijvoorbeeld van mijn opa. Veel waarde hadden ze voor mijn vader volgens mij, maar voor mij eigenlijk geen. Dit kon ik aan Elke vragen, of ze die spullen ook mee mochten nemen. Zij was een senior op ons deurwaarderskantoor.

'Hallo, met Jean.'

Ik vroeg door de telefoon of haar man Joost thuis was, was dat het geval dan had ik weinig trek om langs te komen, maar misschien dat ze mijn kant op kwam. Ze vertelde dat ze een week met hem naar Canada, Saskatchewan zou gaan om daar te fietsen. Heen en terug was het vierhonderd mijl. Ze was aan het pakken.

Ik vertelde 'niks bijzonders', over het werk, alleen dat het vandaag wat drukker was.

'Nee, echt alles goed te overzien.'

Haar dochtertje krijste haar naar boven hoorde ik op de achtergrond, zodat ik haar een goede vakantie wenste en ophing. Op de valreep zei ze dat ze toch zou proberen ervoor nog even langs te komen, voordat ze vertrok.

Ik klonk 'nogal down' had ze tussendoor gezegd, maar ze wist niet waarom. Dat was vaker met haar, ze wist vaak niet waarom ze iets dacht. Het was ook al een tijdje geleden dat we elkaar spraken.

Met een brief in de hand stond ik naakt op de rand van mijn badkuip en bekeek het geheel in de spiegel en leunde helemaal naar achter, tegen de muur haast. Aan deze kant van het huis zaten de ramen.

Eenmaal in bad probeerde ik de naam van de afzender met de laatste druppeltjes, nadat ik de kraan had dichtgedraaid, te veranderen.

Ik hoorde in bad een trein over de spoorbrug en het geluid ervan echode na. Het geluid dat ik ook in elke woning waar ik hiervoor heb gewoond heb gehoord. Aankijken tegen blinde muren en het geluid van treinen over bruggen. Er verandert weinig op die gebieden.

Dus was ik in gedachten ook nooit ver weg van de zondagavonden met Lovis die we doorbrachten op de spoorbrug.

Wanneer we de wind in ons gezicht hadden en de treinen ons van achter tot op twintig meter naderden en ons waarschuwden. Met onze laatste automatismen sprongen we opzij.

Elke week was het erop of eronder.

Mijmerend over deze momenten droogde ik me ondertussen af en ging naar bed.

Mijn moeder belde de volgende ochtend, we spraken elkaar onregelmatig. Zonder dat ik wat kon doen gleeed de hoorn lichtjes naar beneden in mijn hand van het zweet. Ik hoorde mijn moeders stem nu op de achtergrond.

Ze vroeg of ze koffie bij mij kon drinken, want het was ook de overlijdens dag van haar vader en daarnaast zou mijn vader, haar man, na nieuwjaar definitief afzwaaien; we moesten nog een gezamenlijk kado voor hem verzinnen.

‘Heb jij Jean wel eens gezien?’ vroeg ik haar toen ze eenmaal binnen was.

‘Ik ken haar van naam maar heb haar nooit gezien, geloof ik. Hoe is het met haar?’

‘Goed,’ zei ik. ‘Je mag het haar zo zelf vragen, ze komt misschien ook even langs.’

‘Jij kon toch nooit zo goed met haar man opschieten?’

‘Klopt,’ zei ik, ‘dat dit soort dingen bij jou blijven hangen.’ Een half uur later zat ze bij mij op de bank. Ik ging naar het toilet en keek naar de kleine wormpjes die niet waren weggespoeld in de ontlasting van haar.

‘Goed doortrekken, het is geen krachtige straal hier,’ zei ik, toen ik de woonkamer weer binnenkwam, maar mijn stem ging ten onder in het geluid van het vallende stortwater.

Ik zette haar koffie op een brief van een deurwaarderskantoor en die van mij ernaast. We hadden beiden een hekel aan kringetjes.

Mijn vader had de brief op tafel zeker willen zien en als ik jonger was geweest had hij me geschopt, als hij geweten had wat het was. Om de kleinste dingen kon hij trappen uitdelen waar je u tegen zei.

Dat was in de tijd van de overgang van het werken in de textielsector naar landsbeveiliging.

Dat werkte beter dan woorden bij mij, schoppen, zei hij. In die tijd zei ik alleen nog u tegen hem, niet meer tegen mijn moeder.

Jean liep, nadat ze was binnengelaten, door naar het toilet en trok twee keer door. 'Nee, ik heb haar toch nooit eerder gezien,' zei mijn moeder, die Jean nog net even het toilet zag binnenglippen. Mijn moeder luisterde wat later naar het verhaal dat Jean vertelde over het nieuw-apostolische geloof. Hoe kwam Jean erbij om juist daar over te beginnen, vroeg ik me af. Mijn vader en moeder hadden geen tact. Bij hen was dat omdat ze niet beter wisten. Altijd al waren ze er krampachtig mee omgegaan, totdat ze vonden dat ze alles veel te serieus opvatten. Mijn moeder viel haar in de rede en vroeg naar haar vakantie in Canada. Jean vertelde dat ze naar een stad ging, die in het verleden meer dan vijfhonderd maal verwoest was. 'Dat is niet een stad in Canada, denk ik,' zei ik. Jean wist niet meer zeker waar het exact was, het kon zijn dat ze er alleen maar overstapten op het vliegveld. De rekening kleefde onder aan mijn beker toen mijn moeder die wegbracht naar de keuken. 'Kan dit weg?' vroeg ze. 'En zullen we dan even naar de stad voor een boodschap?' Ik nam de brief die onder haar mok kleefde van haar over en ze zette vervolgens alles netjes aan de rechterkant van de gootsteen. Met zijn drieën liepen we naar de auto van mijn moeder. Dichterbij het centrum merkten we dat er een groot evenement in de stad aan de gang was. We parkeerden de auto en liepen verder. Een forse allochtone vrouw, gekleed in allerlei gekleurde doeken en sjaals, zette ons alle drie van de stoep. We gingen even zitten in het park, maar we zagen weinig of niks van het evenement, alleen een bejaarde vrouw in een roze badpak die voor ons een handstand probeerde. Jean vertelde dat ze veel zin had om in een boerderij op het platteland te wonen.

Ze had genoeg van de drukte in de stad. De bejaarde met een vuurpijl tussen haar ceintuur probeerde ons aan het lachen te maken. Uit de lucht plukte naast die vrouw een kleine valk een duif. Ze botsten tegen een boom en vielen hierna voor haar op de grond. De valk plukte de duif kaal terwijl hij nog leefde en de vrouw ratslagde verder naar een volgend bankje. Mijn telefoon rinkelde. Nadat ik 'Goedemiddag' zei werd het even stil.

Daarna volgde een moeizaam gesprek. Het schikte niet dat ik een andere keer terugbelde. Jean keek me nieuwsgierig aan.

Nog een tijdje luisterde ik het aan, totdat de vrouw aan de andere kant van de lijn wegdrukte. ‘Wie was dat?’ vroeg Jean, en ik verzoon een duidelijke smoes.

Het was een deurwaarderskantoor dat wilde dat ik meer ging aflossen dan twee euro per dag. Alle drie hadden we nog wel een boodschap te doen in de supermarkt, waar we langsliepen na de koffie.

Mijn moeder vroeg aan Jean waarom het nooit wat was geworden tussen Jean en mij. Jean kon er duidelijk niet om lachen zag ik aan haar gezicht.

Er viel een druppeltje bloed op mijn blouse van mijn lip, die ik had opengebeten, zag ik in de rij van de kassa. Met mijn blik op de rug van een soldaat schoven we met de kant-en-klaarsoep op de band van de kassa naar voren en ik dacht aan het eten van maaltijdsoepen met mijn vader. Die verliepen altijd zeer bijzonder. De medicijnen die ik namelijk destijds slikte verkrampten de spieren van mijn arm, waardoor de soep niet bij mijn mond kwam, totdat mijn beste vader me een tik gaf met zijn lepel op mijn achterhoofd. Op zijn strepen stond hij als het ging om maaltijden op tijd door te komen. Mijn ogen gleden af van de brede rug van de soldaat en ik zette mijn andere boodschappen, bakboter en bouillon op de band en rekende af. Mijn moeder zette eerst Jean thuis af.

Parkeren voor Jeans huis was parkeren voor de ouders van Jean. Ze woonden tegen over elkaar in de wijk In de Eglantier. De motor zette mijn moeder af en Jean wachtte totdat ze was uitgestapt. Ze vroeg wat ze vanavond ging koken. Ik zag dat haar vader zijn hond tegen onze auto liet piesen. Hij pieste alleen tegen Jeans hekje van de voortuin en tegen Franse auto’s had Jean mij eens verteld. Achter Jeans hoofd keek haar moeder naar haar vader die met de hond naast mij stond. Ik zei tegen Jean dat we elkaar binnenkort nog wel spraken. ‘Groeten aan Joost,’ zei mijn moeder en we reden weer door naar een restaurant in een ander deel van de stad. ‘Nou, zullen we daar maar gaan zitten?’ zei ze en ze hing haar jas over de stoel die ze vast had. Ik schoof mijn stoel terug en legde mijn jas over die van haar. We zaten op de tweede etage van de V&D.

Ze inhaleerde een huismerksigaret, bestelde twee koffie en keek de serveerster na. Op de tweede etage van het restaurant keken we uit op het drukke kruispunt. De kerk aan de andere zijde van het kruispunt had veel van zijn laat-gotische glans verloren. Dit kwam door de duiven. Deze beesten zorgden ervoor dat de spits onzichtbaar was en het uurwerk vastgeklonterd aan elkaar zat ergens in de buurt van halftwee.

De serveerster wrong zich een weg naar ons terug, tussen het net binnengestroomd publiek. Een meisje dat bij mij op kantoor stage liep zat achterin het restaurant en had mij ook gezien.

Met mijn hoofd draaide ik weg van de collega. 'Zie je een bekende?'

En mijn moeder keek alle kanten rond in het restaurant. 'Ja, een collega, maar collega is een groot woord,' zei ik er direct achteraan, 'iemand die bij ons werkt of stage loopt.' 'Hé, vertel, hoe is het gesprek gegaan met je baas?' Met een glimlach keek ze ondertussen naar haar koffie.

'Goed,' zei ik, 'ik kan de laatste tijd goed met mijn chef overweg.'

'Was het nou een vrouw of een man? Met vrouwen heb je altijd meer moeite gehad.' Ze hield haar pink vrij in de lucht toen ze haar koffie dronk, zag ik.

Dat wist ze donders goed, dacht ik, maar ik zei niks en ook niet dat ik het gesprek nog niet had gehad. 'Goed te horen,' ging ze door zonder op mijn antwoord te wachten en ze liet me haar minst opgemaakte wang zien. 'Over jou ben ik niet bezorgd,' zei ze, 'het is meer je vader, je moet bij hem alles vragen en dan nog vertelt hij dingen die er nauwelijks toe doen.' Een compilatie van storende muziek bleef op de achtergrond en maakte mijn moeder moeilijk verstaanbaar. 'Alsof ze ons maar één kopje gunnen,' zei ze hierop. 'Dat komt door die muziek.' Mijn moeder zag dat ik dat ook bedoelde. Het meisje dat stage liep stak haar hand op en ik trok mijn wenkbrauwen omhoog, een vrolijk gezicht was het denk ik niet. Na de koffie liepen we naar de auto van mijn moeder met veel tassen. Ze vroeg of ik nog wat wilde hebben. Ik zei dat ik alles wel zo ongeveer had en bedankte haar.

Verleden

EEN VERGEETBARE ONTMOETING

En dat was een kwalijke zaak, dat we daar zijn opgegroeid, vertelde mijn vader over de buurt in Twente. Wij woonden in een van de vele onhygiënische betaalbare huurflats. Tussen deze flats waren grote grasvelden met net voor de flats struiken, die soms een aantal verdiepingen hoog kwamen en beter nooit gesnoeid konden worden. Condooms, winkelwagens en vingers kwamen ertussenuit, als deze toch werden gesnoeid. Zo kon je onder elke verdieping exact zien wat er zich thuis afspeelde. Wij gooiden deze spullen terug de balkons op. Maar soms hielden we ook spullen.

In die tijd spraken we samen met meisjes uit de buurt af op die grasvelden. We draaiden daar met een fles en degene naar wie de kop van de fles was gericht kreeg een kus. Een van hen heette Fransesca, op dat moment maakte ze nog niet veel indruk, maar dat zou veranderen. Op een van de avonden moesten we nog op zoek gaan naar een fles; zomaar op de meisjes afstappen had geen zin. Mijn moeder was die dag ervoor na een feestje dronken in een bouwput gevallen en Lovis had haar eruit getild. Hij mocht dus zo, als we een fles hadden gevonden, als eerste draaien.

We liepen, Lovis en ik, naar de achterste flat, waaronder je vrij toegang had tot de fietsenboxen van de flats op de begane grond.

Niemand die daar spullen had opgeslagen, dus verlichting was er binnen niet, maar een lege fles zouden we daar wel kunnen vinden. Omdat een buitenlamp toch nog wat licht doorliet, zag ik in een van die boxen een figuur die onhandig geknield zat op een matras. Ik vroeg of hij een fles in de buurt had liggen.

Er was wel iets draaibaars bevestigde hij, maar geen fles. De man leek me ongevaarlijk in zijn lamme en ongemakkelijke houding tegen een betonnen muur, dus ik liep op hem af. Lovis kwam erbij staan. Zijn hand kreeg hij niet omhoog, om datgene aan te wijzen wat hij daarvoor benoemde. Ja, in de hoek lagen scherven, dat had ik al gezien, al voordat ik hem zag. Er stonden verder nog twee oude fietsen tegen hem aan en achter een van de wielen was een tas zichtbaar.

Was dat wat hij misschien bedoelde? Maar dan zou ik over hem heen moeten stappen. Het was een toilettas. De man begon te spugen op Lovis. Lovis trok aan me en trapte de man in zijn kruis, maar deze leek ogenschijnlijk niet ernstig gewond.

In de tas, die ik toch had mee kunnen nemen, zaten injectiespuiten waar je inderdaad, zij het wel voorzichtig, mee kon draaien.

Voorzichtig met de scherpe naalden probeerden we het voor de meisjes op een baksteen op het grasveld uit. Lovis mocht beginnen en startte met een eigen spuit en kuste het meisje dat ik toen wilde trouwen.

De fietsenboxen onder de flats zijn korte tijd na onze zoektocht ontruimd. Niemand was na ons spel ergens mee besmet geraakt. Ik alleen van het meisje dat Lovis kuste, Fransesca heette ze.